ΑΝΤΙΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Ἡ εὐρύτερη περιφέρεια ἀναγκαία γιά τήν καλύτερη λειτουργία τῆς ἀναλογίας

Εὐρύτερες περιφέρειες, κατανομή τῶν ἑδρῶν μέ ἁπλή ἀναλογική, ἐκλογή τῶν βουλευτῶν μέ τή σειρά πού ἀναγράφονται στό ψηφοδέλτιο, ἀλλά καί σταυρούς προτιμήσεως καί διαγραφές ὑποψηφίων, χωρίς περιορισμούς, προτείνει ὁ καθηγητής κ. Κ. Σημίτης.

Ἡ ἐπιλογή μεταξύ τῶν ὑποψηφίων μέ τή βοήθεια τοῦ σταυροῦ κατοχυρώνει, κατά τήν ἐπίσημη ἄποψη τή γνήσια ἔκφραση τῆς λαϊκῆς θαλήσης. Ὁ λαός, ἔτσι εἶναι τό ἐπιχείρημα, μπορεῖ μέ τό σταυρό νά ἐκλέγει ἐκείνους πού θέλει καί ὄχι ἐκείνους πού τοῦ ἐπιβάλλουν. Μέ τό σταυρό ἐξασφαλίζεται ἐπίσης ἡ ἐκλογή τῶν πιό ἄξιων, μιά πού ὁ κάθε ψηφοφόρος σταυρώνει ἕνα ὄνομα, ἀφοῦ ζυγιάσει καλά προσόντα καί ἐλαττώματα τῶν ὑποψηφίων.

Ἡ ἀντίληψη τούτη εἶναι λαθεμένη. Ἡ πραγματικότητα δείχνει ὅτι ἡ ἐπιλογή τοῦ ψηφοφόρου δέν βασίζεται σέ ἐμπεριστατωμένη ἀνάλυση καί ἐκτίμηση τῆς προσωπικότητας τῶν ὑποψηφίων. Συνήθως ὁ ψηφοφόρος δέν γνωρίζει προσωπικά τούς ὑποψηφίους. Δέν ξέρει ἄν εἶναι ἔξυπνοι, τίμιοι ἡ πολιτικά συνεπεῖς. Ὁ ψηφοφόρος δέν φάγνει νά βρεῖ τόν καλύτερο γιά νά τόν ἐπιβραβεύσει μέ τό σταυρό του. Ἡ ἐπιλογή του βασίζεται σέ πληροφορίες φίλων, σέ συστάσεις, στήν τοπική σύνδεση στή φήμη τοῦ ὑποψηφίου, στή συχνότητα πού ἔχει συναντήσει τό ὄνομά του στίς

Ὁ τρόπος αὐτός συμπεριφορᾶς τοῦ ψηφοφόρου ἀπόλυτα κατανοητός μιά πού τοῦ λείπει ἡ πληροφόρηση, ἀνοίγει τή δυνατότητα στή διαφήμιση καί στό χρῆμα νά παίζουν ἀποφασιστικό ρόλο στήν ἐκλογή. Ὁ ὑποψήφιος πού εἶναι ἄγνωστος μπορεῖ νά γίνει γνωστός ἄν διαφημίσει τόν ἑαυτό του, ἐάν δαπανήσει χρήματα γιά φωτογραφίες, ἀφίσσες, πανώ, συγκεντρώσεις, κινητοποίηση ὀπαδῶν. Τά ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ἐκλογῶν ἔδειξαν, ὅτι κατά κανόνα ἐκλέχθηκαν ἤ ἦρθαν σέ καλή σειρά ἐκεῖνοι πού ξόδεψαν περισσότερα χρήματα. Στίς 20 Νοέμβρη ἦρθε 4ος στήν Ἀθήνα στό ψηφοδέλτιο τῆς Νέας Δημοκρατίας ὑποψήφιος, πού ἐγκαινίασε τόν ἐκλογικό του ἀγώνα μέ τή δήλωση: «Ἡ πολιτική μου δραστηριότητα ἄρχισε μόλις πρό 40 ἡμερῶν». Τήν παρουσίασή του ἀνέθεσε ὅμως σέ μεγάλη διαφημιστική ἑταιρία. Στήν ἐπαρχία τή διαφήμιση ἀντικαθιστᾶ πολλές φορές ἡ ἄμεση χρηματοδότηση τῶν ψηφοφόρων. Ψυγεῖα ἤ χιλιάρικα λέγεται ὅτι μοίραζε κάποιος ἀπό τούς ὑποψήφιους γιά νά τονώσει τήν κάπως ἀμαυρωμένη ἀπό τήν προηγούμενη πολιτική του σταδιοδρομία εἰκόνα του.

Βεβαίως δέν ἐκλέγονται μόνο ἐκεῖνοι πού ἔχουν ὄνομα ἤ χρήματα. Ἡ ἐπιτυχία εἶναι πολλές φορές καί ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι ὁ ὑποψήφιος προωθεῖται ἀπό μιά ὁμάδα, τόν κρατικό ἤ κομματικό μηχανισμό.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Στούς συνδυασμούς τοῦ Πειραιᾶ περιλαμβάνεται πάντα καί κάποιος

τή διαδικασία. Γιατί ἀνάμεσα στούς ὑποψήφιους ἐπικρατεῖ ἐκεῖνος, τόν ὁποῖον ὑποστηρίζει ἡ οἰκονομικά πιό ἰσχυρή ἤ ἡ πιό ὀργανωμένη ὁμάδα καί ὄχι ἐκεῖνος πού ἐκφράζει τό πιό πολυπληθές κοινωνικό στρῶμα. Ὁ Στέφ. Μάνος, μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχάνων ἐκλέχθηκε βουλευτής Ἀθήνας τήν πρώτη κιόλας φορά πού πολιτεύθηκε. Οἱ βιομηχανικοί ἐργάτες, δέν μπόρεσαν, ἀντίθετα, νά προω-

> *Ἔρευνα τοῦ πολιτικοῦ τμήματος τῆς «Καθημερινῆς»: ΣΤ. ΖΟΥΛΑΣ, ΧΡ. ΚΑΡΑΝΙΚΑΣ, ΝΙΚ. ΣΙΜΟΣ.*

θήσουν οὔτε ἕναν ἐκπρόσωπό τους στή Βουλή. Ἡ πολυπληθέστερη ὁμάδα τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, οἱ ἀγρότες, ἐλάχιστους ἐκπροσώπους ἔχει στή Βουλή.

Οἱ πιθανότητες ἐκλογικῆς ἐπιτυχίας αὐξάνουν σέ πολλές περιοχές μέ τίς κουμπαριές. Οἱ κουμπαριές ἐξασφαλίζουν τή συμπαράσταση τοῦ πολιτευτῆ στά προσωπικά προβλήματα τοῦ ψηφοφόρου καί τή συμπαράσταση τοῦ ψηφοφόρου στόν ἐκλογικό ἀγώνα τοῦ πολιτευτῆ. Τό ρουσφέτι, ἡ ἐκτεταμένη διεκπεραίωση τῶν προσωπικῶν ὑποθέσεων τῶν ψηφοφόρων μπορεῖ νά ἀναπληρώσουν τήν φήμη, τήν ὀργανωμένη ὑποστήριξη καί μερικά τό χρῆμα. Τά πολιτικά γραφεῖα ὅπου συχνάζουν οἱ ψηφοφόροι γιά νά μεταφέρουν τίς ἐπιθυμίες τους καί νά προβάλουν τίς ἀπαιτήσεις τους ἐπιτελοῦν τήν

χρησιμοποιήσει πιό ἀποτελεσματικά ἀλλ' ἴσως καί πιό ἀσυνείδητα τή θέση του σά μεσάζοντα μεταξύ κράτους καί πολίτη.

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΤΗΣ

Ὁ σταυρός δέν εἶναι ἑπομένως μέσο ὀρθῆς ἐπιλογῆς. Ἄλλωστε ἡ ἀνταμοιβή τοῦ πιό ἱκανοῦ δέν ὑπῆρξε ποτέ ὁ στόχος τοῦ συστήματος. Ἡ Βουλή δέν ἀνταποκρίνεται στό θεωρητικό σχῆμα πού τήν θέλει συνάθροιση τῶν πιό φωτισμένων καί μορφωμένων ἐκπροσώπων τοῦ πληθυσμοῦ γιά νά συνδιαλέγονται μέσα σ' ἕνα κοινά ἀποδεκτό πλαίσιο γιά τόν καλύτερο τρόπο ἀντιμετώπισης τοῦ κοινοῦ συμφέροντος. Ἡ Βουλή ἦταν πάντα συνάθροιση ἀπό προύχοντες, ἀστούς τοπάρχες ἐκπροσώπους ὀργανωμένων συμφερόντων τῶν ὁποίων ἡ κυρία ἀποστολή εἶναι νά μεσολαβοῦν μεταξύ κράτους καί πολίτη γιά νά ὑποβοηθήσουν τόν τελευταῖο στά τρέχοντα προβλήματά του. Ὁ πολιτευτής κύρια τῆς συμπολίτευσης ἦταν καί εἶναι διαχειριστής πολιτικῆς καί κρατικῆς ἐξουσίας σέ τοπικό ἐπίπεδο, ἀπαραίτητο συμπλήρωμα τῆς κρατικῆς διοίκησης γιά νά προλαβαίνει, ἀναπληροῖ καί διορθώνει τίς ἐλλείψεις της.

Ὁ σταυρός προτίμησης σ' αὐτό τό σύστημα ἔχει ἕνα καθορισμένο ρόλο. Ἀποτελεῖ ἔνδειξη γιά τό πρός μπόρεσε πιό ἀποτελεσματικά νά διεκπεραιώσει τίς ὑποθέσεις τῶν ψηφοφόρων καί νά στηρίξει ἔτσι τό σύστημα. Ἡ ἔνδειξη τούτη εἶναι ἀπαραίτητη γιά τό ἀστικό κόμμα γιά νά σταθμίσει τόσο τήν πολιτική προσέλευσε

Τό σύστημα τοῦ σταυροῦ ὑποβιβάζει τόν πολιτικό ἀπό πολιτικό καθοδηγητή σέ διεκπεραιωτή ἐξυπηρετήσεων ὑποχρεωμένο νά ἐξασφαλίζει τή συνεργασία τοῦ κράτους στήν ἐπίλυση ἀτομικῶν ἤ τοπικῶν προβλημάτων. Ἐξαρτά τήν ἐπανεκλογή του ἀπό τό ρουσφέτι καί ἔτσι ἔμμεσα, μιά πού τό ρουσφέτι προϋποθέτει κρατική εὔνοια, συνδέει τόν βουλευτή μέ τό κυρίαρχο πολιτικό σύστημα.

Ἡ κατάργηση τοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν ὀργάνωση τῆς πολιτικῆς ζωῆς σέ δημοκρατικότερη βάση.

Ἡ κατάργηση τοῦ σταυροῦ δέν εἶναι ἀντίθετη μέ τήν ἀρχή τῆς ἄμεσης ἐκλογῆς πού καθιερώνει τό Σύνταγμα. Ἄμεση εἶναι ἡ ἐκλογή, ὅταν ὁ ὑποψήφιος ψηφίζει ἄμεσα στούς βουλευτές καί δέν ψηφίζει γιά τήν ἐκλογή ἄλλου σώματος (π.χ. ἐκλέκτορες), πού θά ἐπιλέξουν τούς βουλευτές. Ἡ διαμόρφωση τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος σέ τρόπο, ὥστε νά πραγματοποιεῖται ἡ ἐκλογή τῶν βουλευτῶν ἀπό κατάλογο ὑποψηφίων κάθε κόμματος, μέ τή σειρά τῆς ἐγγραφῆς τους στόν κατάλογο δέν παρεμβάλλει ἄλλο σῶμα μεταξύ ψηφοφόρων καί βουλευτῶν. Ἡ προεπιλογή ἀπό τά πολιτικά κόμματα ὑπάρχει ἤδη σήμερα. Ὁ πολίτης εἶναι ἀναγκασμένος νά ἐπιλέξει ἀ-

ΑΝΤΙΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ: Ἡ εὐρύτερη περιφέρεια ἀναγκαία γιά τήν καλύτερη λειτουργία τῆς ἀναλογίας

Εὐρύτερες περ[illegible] [illegible]ς κα-
τα[illegible] τῶν ἑδρ[illegible] [illegible]πλή
ἀνα[illegible]κή, ἐκλογι[illegible] [illegible]ν βου-
λευτ[illegible] [illegible]έ τή σειρά [illegible]ύ ἀνα-
γράφο[illegible] [illegible]ι στό ψ[illegible] [illegible]τιο,
ἀλλά κ[illegible] σταυρούς [illegible]τιμή-
σεως [illegible] διαγρ[illegible] [illegible]ψη-
φίων, [illegible]πίς [illegible]ς,
προτείνει [illegible] κ. Κ.
Σημίτης

Ἡ ἐπ[illegible]ή μεταξύ τῶν ὑποψη-
φ[illegible] μέ τή [illegible]θεια τοῦ σταυροῦ κα-
το[illegible], κατά τ[illegible] [illegible]πισημη ἀπο-
ψη τή γνήσια ἔκφραση τῆς λαϊκῆς
θέλ[illegible]σης. Ὁ λαός, ἔτσι εἶναι τό
ἐπιχείρημα, μπορεῖ μέ τό σταυρό
[illegible]ά ἐκλέγει ἐκείνους πού θέλει καί
ὄχι ἐκείνους πού τοῦ [illegible]πιβάλλουν.
Μέ τό σταυρό ἐξασφαλ[illegible]ζεται ἐπί-
σης ἡ ἐκλογή τῶν πιό ἀξίων, μιά
πού ὁ κάθε ψηφοφόρος σταυρώνει
ἕνα ὄνομα, ἀφοῦ [illegible]ζυγιάσει καλά
προσόντα καί ἐλαττώματα τῶν ὑ-
ποψηφίων.

Ἡ ἀντίληψη τούτη εἶναι λαθε-
μένη. Ἡ πραγματικότητα δείχνει
ὅτι ἡ ἐπιλογή τοῦ ψηφοφόρου δέν

Ὁ τρόπος αὐτός συμπεριφορᾶς
τοῦ ψηφοφόρου ἀπόλυτα κατανοη-
τός μιά πού τοῦ λείπει ἡ πληρο-
φόρηση, ἀνοίγει τή δυνατότητα
στή διαφήμιση καί στό χρῆμα νά
παίζουν ἀποφασιστικό ρόλο στήν
ἐκλογή. Ὁ ὑποψήφιος πού εἶναι
ἄγνωστος μπορεῖ νά γίνει γνω-
στός ἄν διαφημίσει τόν ἑαυτό του,
ἐάν δαπανήσει χρήματα γιά φωτο-
γραφίες, ἀφίσσες, πανώ, συγκεν-
τρώσεις, κινητοποίηση ὀπαδῶν. Τά
ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ἐ-
κλογῶν ἔδειξαν, ὅτι κατά κανόνα
ἐκλέχθηκαν ἤ ἦρθαν σέ καλή σειρά
ἐκεῖνοι πού ξόδεψαν περισσότερα
χρήματα. Στίς 20 Νοέμβρη ἦρθε
4ος στήν Ἀθήνα στό ψηφοδέλτιο
τῆς Νέας Δημοκρατίας ὑποψήφιος,
πού ἐγκαινίασε τόν ἐκλογικό του
ἀγώνα μέ τή δήλωση: «Ἡ πολιτι-
κή μου δραστηριότητα ἄρχισε μό-
λις πρό 40 ἡμερῶν». Τήν παρουσί-
ασή του ἀνέθεσε ὅμως σέ μεγάλη
διαφημιστική ἑταιρία. Στήν ἐπαρ-
χία τή διαφήμιση ἀντικαθιστᾶ πολ-
λές φορές ἡ ἄμεση χρηματοδότηση
τῶν ψηφοφόρων. Ψυγεῖα ἤ χιλιά-
ρικα λέγεται ὅτι μοίραζε κάποιος
ἀπό τούς ὑποψήφιους γιά νά τονώ-
σει τήν κάπως ἀμαυρωμένη ἀπό

τή διαδικασία. Γιατί ἀνάμεσα
στούς ὑποψήφιους ἐπικρατεῖ ἐκεῖ-
νος, τόν ὁποῖον ὑποστηρίζει ἡ οἰ-
κονομικά πιό ἰσχυρή ἤ ἡ πιό ὀργα-
νωμένη ὁμάδα καί ὄχι ἐκεῖνος πού
ἐκφράζει τό πιό πολυπληθές κοι-
νωνικό στρῶμα. Ὁ Στέφ. Μάνος.
μέλος τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου
τοῦ Συνδέσμου Ἑλλήνων Βιομηχά-
νων ἐκλέχθηκε βουλευτής Ἀθήνας
τήν πρώτη κιόλας φορά πού πολι-
τεύθηκε. Οἱ βιομηχανικοί ἐργάτες,
δέν μπόρεσαν, ἀντίθετα, νά προω-

*Ἔρευνα τοῦ πολιτικοῦ τμήμα-
τος τῆς «Καθημερινῆς»: ΣΤ.
ΖΟΥΛΑΣ. ΧΡ. ΚΑΡΑΝΙ-
ΚΑΣ. ΝΙΚ. ΣΙΜΟΣ.*

θήσουν οὔτε ἕναν ἐκπρόσωπό τους
στή Βουλή. Ἡ πολυπληθέστερη ο-
μάδα τοῦ ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ, οἱ
ἀγρότες, ἐλάχιστους ἐκπροσώπους
ἔχει στή Βουλή.

Οἱ πιθανότητες ἐκλογικῆς ἐπι-
τυχίας αὐξάνουν σέ πολλές περιο-
χές μέ τίς κουμπαριές. Οἱ κουμπα-
ριές ἐξασφαλίζουν τή συμπαρά-

χρησιμοποιήσει πιό ἀποτελεσμα-
τικά ἀλλ' ἴσως καί πιό ἀσυνειδη-
τα τή θέση του σά μεσάζοντα με-
ταξύ κράτους καί πολίτη.

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΤΗΣ

Ὁ σταυρός δέν εἶναι ἑπομένως
μέσο ὀρθῆς ἐπιλογῆς. Ἄλλωστε ἡ
ἀνταμοιβή τοῦ πιό ἱκανοῦ δέν ὑ-
πῆρξε ποτέ ὁ στόχος τοῦ συστή-
ματος. Ἡ Βουλή δέν ἀνταποκρί-
νεται στό θεωρητικό σχῆμα πού
τήν θέλει συνάθροιση τῶν πιό φω-
τισμένων καί μορφωμένων ἐκπρο-
σώπων τοῦ πληθυσμοῦ γιά νά συν-
διαλέγονται μέσα σ' ἕνα κοινά ἀ-
ποδεκτό πλαίσιο γιά τόν καλύτε-
ρο τρόπο ἀντιμετώπισης τοῦ κοι-
νοῦ συμφέροντος. Ἡ Βουλή ἦταν
πάντα συνάθροιση ἀπό προύχον-
τες, ἀστούς τοπάρχες ἐκπροσώ-
πους ὀργανωμένων συμφερόντων
τῶν ὁποίων ἡ κυρία ἀποστολή εἶ-
ναι νά μεσολαβοῦν μεταξύ κρά-
τους καί πολίτη γιά νά ὑποβοηθή-
σουν τόν τελευταῖο στά τρέχοντα
προβλήματά του. Ὁ πολιτευτής
κύρια τῆς συμπολίτευσης ἦταν καί
εἶναι διαχειριστής πολιτικῆς καί
κρατικῆς ἐξουσίας σέ τοπικό ἐπί-

Τό σύστημα τοῦ σταυροῦ ὑπο-
διβάζει τόν πολιτικό ἀπό πολιτι-
κό καθοδηγητή σέ διεκπεραιωτή
ἐξυπηρετήσεων ὑποχρεωμένο νά ἐ-
ξασφαλίζει τή συνεργασία τοῦ
κράτους στήν ἐπίλυση ἀτομικῶν ἤ
τοπικῶν προβλημάτων. Ἐξαρτᾶ
τήν ἐπανεκλογή του ἀπό τό ρου-
σφέτι καί ἔτσι ἔμμεσα, μιά πού τό
ρουσφέτι προϋποθέτει κρατική εὔ-
νοια, συνδέει τόν βουλευτή μέ τό
κυρίαρχο πολιτικό σύστημα.

Ἡ κατάργηση τοῦ σταυροῦ ἀ-
ποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν ὀρ-
γάνωση τῆς πολιτικῆς ζωῆς σέ δη-
μοκρατικότερη βάση.

Ἡ κατάργηση τοῦ σταυροῦ δέν
εἶναι ἀντίθετη μέ τήν ἀρχή τῆς ἄ-
μεσης ἐκλογῆς πού καθιερώνει τό
Σύνταγμα. Ἄμεση εἶναι ἡ ἐκλο-
γή, ὅταν ὁ ὑποψήφιος ψηφίζει ἄ-
μεσα στούς βουλευτές καί δέν ψη-
φίζει γιά τήν ἐκλογή ἄλλου σώμα-